

Vše toto je Slovinsko!

Slovinsko je jedním z nejmenších a nejmladších států, který se na mapě objevil teprve v roce 1991. Jeho vyjimečnost charakterizuje poloha v místě styku Alp, Středozeří s tajuplným Krasem a rozlehlých Panonských planin. Různorodé a bohaté na přírodní a kulturní tradice odedávna podněcovalo kreativní tvořivost literátů i jiných umělců. Jako nebe pod Triglavem, tak Slovinsko popsal Cankar, jeden z velikánů slovinské literatury. Z takových darů se zrodil stát, který sotva překročil práh plnoletosti. Dnes je členem všech důležitějších mezinárodních organizací, mezi jinými také Evropské unie a NATO. Jako první mezi nováčky v první polovině roku 2008 také předsedalo Radě Evropské unie.

Ve Slovinsku v přírodě převládá zelená barva, a přesto stát charakterizuje pestrost a rozmanitost ve všech oblastech. Slovinec je vyjimečně pyšný na úspěchy svých krajanů a pravý pramen inspirace představuje historické, kulturní a přírodní dědictví. Kde jinde bychom mohli obdivovat kozolce (seníky), lipicány, potico, panjske končnice (malovaná čela včelích úlů), kraňskou včelu, trápili se s dvojinou nebo se učili nezčetné jazykové dialekty na tak malém geografickém území? Nebo obdivovali velká kulturní jména (jako je architekt Jože Pečnik), důležité objevy (logaritmy), množství úspěšných sportovců, národní sporty (horolezectví, běh) a nedotčené přírodní krásy. Taková historická fakta měla během tisíciletí vliv na národní kulturu a charakter mladého státu.

SPOLEČNOST NA SLUNEČNÉ STRANĚ ALP

Slovinců je trochu více než dva miliony a všichni společně by mohli žít na předměstí nějakého z větších světových měst. Pokud to zaokrouhlíme, žije ve Slovinsku přibližně 100 obyvatel na km², což v evropském rámci znamená kolem poloviny průměru. Kromě většinového obyvatelstva slovinského původu žijí ve Slovinsku v příhraničních oblastech s Maďarskem a Itálií ještě tyto dvě národnostní menšiny, kterým ústava garantuje všechna práva. Ve Slovinsku mají trvalý nebo dočasný pobyt také různé etnické skupiny, většinou z oblasti západního Balkánu.

Slovinci jsou vlastenci, kteří si cení kvalitu života ve svém. Slovinci by se popsali jako pracovití, ambiciózní a aktivní lidé, kteří dobře mluví cizími jazyky. Jsou hrdí na svoji kulturu a jazyk, který uznávají jako velkou hodnotu a jako část národní identity. Jako jeden z největších symbolů platí Triglav v Jurských Alpách, nejvyšší slovinský vrchol a hora, která se stala více než tím – je symbolem a její zbožňování se stalo mýtické. Slovinci jsou otevření k odlišnostem. Je zajímavé, že hodně cestují, ale málo se stěhují. Slovinci

mají dobré vzdělání a nízkou úroveň nezaměstnanosti. Potýkají se, stejně jako jiné současné evropské společnosti, se stárnutím obyvatelstva a nízkou porodností.

STÁT

Slovinsko je demokratická republika, která patří do generace mladších demokracií v Evropě. Nezávislost a samostatnost Slovinsko vyhlásilo 25.června 1991 na základě výsledku referenda, které se konalo o půl roku dříve. Téměř 88,2 procenta voličů hlasovalo pro samostatnost, volební účast byla 90ti procentní. Následovalo mezinárodní uznání a přijetí do společnosti členů Organizace spojených národů. Slovinsko se v roce 2004 stalo členem EU, v roce 2007 se zavedením EURa vstoupila do Evropské měnové unie a v roce 2008 jako první z nových členských států předsedalo Radě EU. Už do své plnoletosti se Slovinsko stalo důležitým mezinárodním hráčem – místem, kde se setkávají vysocí státníci mocností, členem mnohých mezinárodních organizací, státem, který má přátelské vztahy s ostatními státy po celém světě. Ačkoliv mladým, je Slovinsko zralým a zkušeným státem, který se intenzivně zapojuje do

Rychlá fakta

Oficiální název:
REPUBLIKA SLOVINSKO



Politický systém: Parlamentární demokracie
Hlavní město: Lublaň
Rozloha: 20.273 km²
Obyvatelstvo: 2,058,123 (2012)
Měna: EUR (1 EUR = 100 centů)



Jazyk: Slovinský; v národnostně smíšených oblastech také italský a maďarský
Národnost: slovinská 83%; maďarská 0,3%; italská 0,1%; srbská 2%; chorvatská 1,8%; muslimská 1,6%; ostatní 11,1%
Vyznání: katolické (58%), mimo toho ještě protestantské (0,9%), pravoslavné (2,3%), muslimské (2,4%)

Národní volací číslo: +386
Časové pásmo: GMT/UTC +1

Důležitá telefonní čísla:

112 – Záchranáři
112 – Hasiči
113 – Policie
1987 – Pomoc na cestě

Užitečné webové stránky:

Obecně o Slovinsku: www.slovenia.si
Vláda Republiky Slovinsko: www.vlada.si
Úřad pro komunikaci: www.ukom.gov.si
Slovinská turistická organizace: www.slovenia.info
Portál Republiky Slovinsko: www.gov.si
Automobilový svaz Slovinska: www.amzs.si
Počasí: www.arso.gov.si



Vydatl: Vláda RS, Úřad pro komunikaci, Lublaň, 2013
Tisk: Collegium Graphicum d.o.o.

mezinárodních proudů.

Ústava Republiky Slovinsko stanoví, že Slovinsko má parlamentární systém, který je založen na oddělení zákonodárné, výkonné a soudní oblasti. Nejvyšším zákonodárným orgánem je Parlament s devadesáti členy, volenými s mandátem na čtyři roky. Z nich jsou po jednom představitelé italské a maďarské menšiny. Výkonnou oblast představuje vláda. Prezident státu je nejvyšším velitelem ozbrojených sil a reprezentuje stát navenek. Volen je na pětiletý mandát.

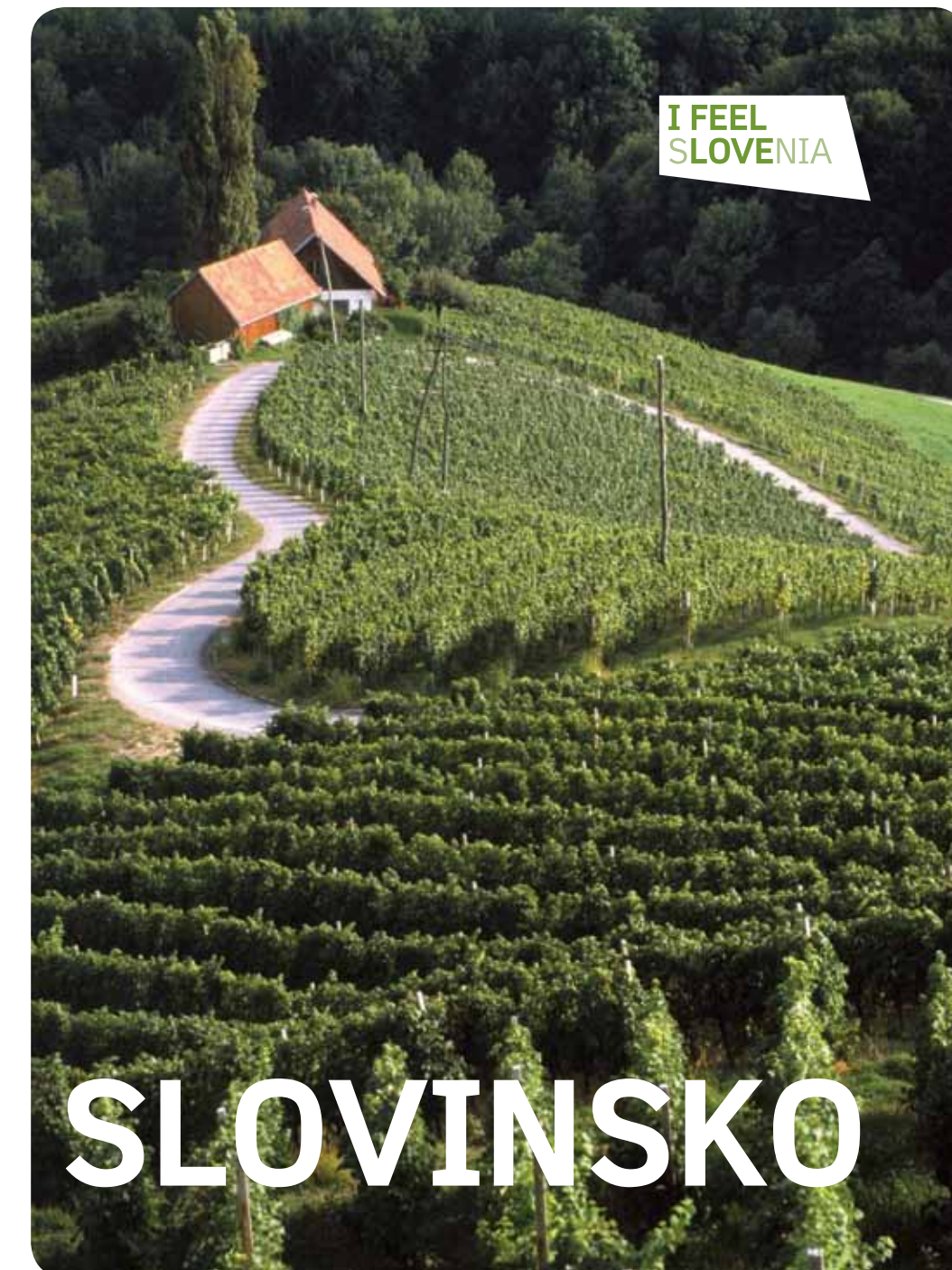
HISTORIE

První dny své státnosti zažilo Slovinsko již více než před tisíci lety, kdy se jihoslovanští předkové nastěhovali do této oblasti a založili knížectví Karantánii. Historici míní, že to byl jeden z nejvíce demokratických a průkopnických států své doby. Proto není překvapující, že si v dobách Thomase Jeffersona tvůrci americké ústavy vzali příklad z principů karantenského státu. Ještě dnes mohou náhodní poutníci po slovinských pláních a pohořích obdivovat bohaté kulturní zvyky a tradice. Hodně zůstalo také z dob habsburského panování. Slovinci se také teprve v roce 1918 spojili s Chorvaty a Srby do království, které se později přeměnilo na Jugoslávii.

Po rozpadu socialistické Jugoslávie v roce 1991 ve slovinské historii začala úplně jiná doba – samostatné Slovinsko. Školáci z různých konců světa si budou možná myslet, že je historie Slovinska pravé uskutečnění snů každého z nich. Během století se díky jazyku a kultuře zachovala národní identita. Umělecká tvorba mezi Slovinci v době přerodu národů byla ve velké míře spojena se skutečností, že nemáme vlastní stát. Slovinský jazyk se stal jádrem národní identity a její oporou. Ostatní vrstvy umění následovali tento vzor a později přidali svůj podíl na tvorbě národní identity.

EKONOMIE

Devadesátá léta charakterizoval hospodářský pokrok, charakteristický pro úspěšnější země v transformaci, přechod na tržní ekonomiku byl relativně bezbolestný. Ekonomický růst byl v minulém období vysoký, dokonce vyšší než průměr v Evropské unii. Také zaměstnanost žen je mezi vyššími. Slovinské firmy se doma i v cizině proslavily mnohými úspěšnými a vysoce inovativními výrobky. Slyšeli jste o lyžích Elan, na kterých vítězila lyžařská esa? Nebo o plachetnicích Seaway, ultralehkých letadlech



Špičnik. Foto: Vladimír Toš

Pipistrel? Možná o špičkové a tvarově dokonalé domácích technice Gorenje? Všechny menší, ale vysoce inovativní společnosti, nemůžeme ani spočítat. Ale trvale se derou na (zahraniční) trhy se svými výrobky. Na dobré obchodní výsledky má vliv více faktorů – od příslovečné pracovitosti Slovinců, geografické polohy na křižovatce obchodních cest, od starosti o životní prostředí, motivaci a inovativnost. Všechno to dává slovinskému hospodářství pečť butikovosti. Hospodářství je zaměřeno na činnost v oblasti služeb a Slovinsko se může pochlubit špičkovými službami v oblasti informačních technologií. Rozvinutý je farmaceutický i automobilový průmysl. Mezi důležitějšími hospodářskými obory jsou také potravinářský průmysl, elektrická zařízení, průmysl přepracování kovů, chemický průmysl. Čím dále důležitější hospodářskou oblastí se stává také cestovní ruch.

VĚDA A VÝVOJ

O dnešních slovinských vědcích se ví, že pokračují v silné vědecké tradici Slovinska, která do světové klenotnice vědy přispěla mnohými objevy. Stojí na ramenech velikánů,

kteří pracovali v dobách bez internetových spojení a studovali za svitu svící; to jsou vědci, jako byli Janez Vajkard Valvasor (člen Královské společnosti z Londýna, 17. stol.), Jurij Vega (logaritmické tabulky, 18. stol.), Jožef Stefan (zákon o záření 19. stol.), Fritz Pregl (nositel Nobelovy ceny v oblasti organické chemie, začátek 20. stol.) nebo Herman Potočnik Noordung, raketový inženýr. Práce zmíněných pionýrů pokračuje v oblasti výzkumných a vývojových aktivit v současném Slovinsku. Aktivita v oblasti výzkumu a vývoje jsou vysloveně vícevrstvé a kvůli zachování vysoké kvalitní standardů známé po celém světě. V některých výzkumných oblastech, jako jsou počítačové technologie nebo nanotechnologie, se Slovinsko umísťuje mezi nejlepšími státy světa. Věda je jeden z hlavních pilířů národního vývoje, politika výzkumu ve Slovinsku je prováděna stejně jako ve všech současných rozvinutých státech. Od roku 1991 se Slovinsko aktivně zapojuje do programů výzkumu a vývoje EU a do jiných evropských programů z této oblasti, doposud spolupracovalo ve více než v tisíci projektech evropských výzkumných rámcových programů.

Cestovní ruch

Každá roční doba je ta pravá pro návštěvu Slovinska. Tato zelená část Evropy je opravdu podivuhodným krajem – kdekoliv překročíte hranici, čeká vás vyjimečně různorodá krajina, která se až neobyčejně mění, milí lidé, výborná kuchyně, lázně a termály, turistické farmy a sportovní aktivity nabízejí pro každého něco. Je to pravý ráj pro to nechat se hýčkat. Krátká cesta, jen trochu více než dvě hodiny, vás dovede od středomořské modře až k alpským výšinám. Odtud není daleko do panonských nížin, ani do něžně zaoblených doleňských kopců. Někde po cestě je také tajuplný Kras se svým podzemním světem. Společná pro to vše je zelená barva a samozřejmě nedotčená příroda. A to nezmiňujeme termální prameny! Vše je při ruce a snadno dostupné, proto se návštěva Slovinska stane zážitkem, který si přejete zažít znovu a ještě jednou!

Ve Slovinsku svítí slunce více než 2000 hodin ročně, proto každá roční doba nabízí příjemný odpočinek. Hodně je okouzlujících míst, také pro nejnáročnější hosty. Golfová hřiště, sjezdovky, různé sportovní kapacity, adrenalinové a další sportovní aktivity nezklamou ani nejnáročnější sportovní nadšence. K máni jsou cyklistika, pěší turistika, také extrémní sporty a různé rekreační akce.

A co se bude nejvíce líbit cizincům, kteří navštíví Slovinsko? Nejdříve jsou to výrazy nadšení. Následují odpovědi, že je Slovinsko příjemný stát, který zklidňuje mysl a dobíjí tělo, především díky své nedotčené přírodě, milému podnebí, pohostinosti, laskavým lidem a mnohým termálním pramenům. Rádi doplní, že je velikost Slovinska právě v bohatosti odlišností, v hodnotách, které vznikaly během století ve spolupráci člověka s přírodou, a že je Slovinsko spořádaný, moderní a bezpečný stát. Není důvod, abyste jim nevěřili.



Logarska dolina. Foto: Jakše-Jeršič



Lipicani jsou světově známé plemeno koní, kteří pocházejí ze Slovinska. Foto: Darinka Mladenovič

Kulinářské požitky Slovinska

Kulinářská podoba současného Slovinska odráží vlivy kultury a civilizace z alpského, středozemského a panonského regionu. Století společenského a historického vývoje na této křižovatce vytvořila zvláštní typy kultury a životního stylu, ne ve smyslu asimilace, ale především ve smyslu vytvoření jedinečné a originální pestrosti, také v oblasti kulinářské.

Tradiční slovinská kuchyně je založena na obilí, čerstvých mléčných výrobcích, mase, rybách, zelenině, bramborech, olivách a pršutu. V závislosti na regionu, samozřejmě, sdružuje vlivy venkova, měšťanstva a různých mnišských řádů. Kromě kulinářské nabídky také vyjimečně pestrá nabídka slovinských vín zaručuje vrcholné gurmánské zážitky. Úplně požitkáře ještě čekají termální prameny a lázně, nabídka turistických farem a exkluzivní restaurace.



Potica je slovinské sváteční jídlo. Foto: Tomo Jeseničnik



Skocjanske jeskyně. Foto: Jakše-Jeršič



Piran, středověké město na jadranském pobřeží. Foto: Jakše-Jeršič

Kultura a umění

Umění a kultura mají ve slovinské historii zvláštní místo, neboť Slovincům v minulosti různými způsoby pomáhaly doplnit nedostatek národních politických a vládních institucí. Vztah Slovinců k národní kultuře je skutečně intenzivní a Slovinsko se může chlubit s docela dobře rozvinutou sítí kulturních institucí, organizací a kulturních sdružení, srovnatelných s většinou rozvinutých evropských států. Bohatý kulturní život se neodvíjí jen v největších městech ve státě, ale prakticky v každém koutěku Slovinska.

Téměř každý Slovinc je sám v sobě básník, malíř, kuchař, tanečník, vinař, muzikant, režisér, herec, blogger, řezbář. Ze všeho, co miluje, umí

udělat umění. Kromě umělců různých ručních prací a femesel, která se již přes století přenáší z generací na generaci, jsou Slovinci úspěšní také ve mnoha soudobých uměních, přístupných všem generacím. Kulturní události jsou neuvěřitelně dobře navštěvovány – různé festivaly (ještě obzvláště v letních měsících) nadchnou návštěvníky, kteří přicházejí zblízka i zdaleka. Oblíbená jsou divadla, koncerty, rádi čteme a jsme pyšní na svou kulturní tradici. Zmínit můžeme France Prešerna, básníka, který se stal pýchou slovinské poezie a je autorem slovinské hymny Zdravljice. Ta vyzývá k soužití národů a je oslavou všech lidí dobrého srdce.



Kurenty - masopustní masky, které vyhánějí zimu. Foto: Tomo Jeseničnik



Idrijská krajka. Foto: Jaka Vinšek



Hudební skupina Perpetuum Jazzile. Foto: Irena Herak/Minutainmanj



Představení lublaňského baletu. Foto: SNG Opera a balet

I feel Slovenia nebo »slovinská zelená«

Slovinsko se představuje národní značkou »I feel Slovenia«, která je založena na zelené barvě, neboť více než polovinu státu pokrývají lesy.

Vyjadřuje rovnováhu mezi přírodou a snaživostí Slovinců, vypovídá a nedotčené přírodě a vůli, abychom ji také takovou zachovali.

Více než polovinu státu tedy pokrývají lesy. Zelená je ve Slovinsku opravdu převládající barva -

»slovinská zelená«, která vyjadřuje rovnováhu mezi rozvázností přírody a Slovinců. Vypovídá o nedotčené přírodě a o našem soustředění se na to, abychom ji takovou také zachovali.

Symbolizuje rovnováhu životního stylu, který sdružuje příjemné znepokojení, se kterým Slovinci následují svá osobní přání, se společnou vizí, že jdou dopředu s přírodou. Slovinská zelená popisuje také slovinské zaměření se na podstatu, na to, co cítí pod svými rukami.

A v poslední řadě, slovinská zelená vypovídá o souladu všech smyslů, kterými se Slovinsko může prožít.

Proto se na Slovinsko nevzpomíná po obrazech. Vzpomínka na Slovinsko spojuje vůni lesa, šplouchání potoka, překvapivá chuť vody a měkkost lesa. Slovinsko vnímáme.



Lublaň. Foto: Úřad pro komunikaci